Број 238. У Новом Саду, у суботу 28. октобра 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. за Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Вести из Србије.

Београд, 27. октобра.

Ових дана говорило се у меродавним круговима о кандидацији владиних посланика на упражњена места. Биће неколико радикалаца изабрано за посланике. Као кандидати помињу се Риста Поповић трг. из Голупца, Мика Поповић проф. из Крушевца, Михаило Душмановић апотекар из Пожаревца, Лука Лазаревић референт министарства просвете и Чеда Костић адв. из Београда. Да ли ће ова комбинација остати, и оће ли још ко од радикала ући у кандидацију за сада се не може сазнати. Ово мало радикала неће моћи имати на скупштини стварног утицаја и ако ће се одмах опазити да је скупштина појачана, нарочито кад се има на уму да су прва двојица кандидата врло ваљачи говорници и јаке парламентарне снаге. Али ће изићи као да у скупштини раде све три странке, а то је влади — бар тако она мисли — довољно да се обележи као помирљива. Да ли ће са те политике и она добити онај назив који је некад имала влада Чича Данилова не зна се, али да се радикалној странци не чини никаква услуга са ово мало људи уведених у скупштину, то је ван сваког спора. Па онда, као једна врста ироније на ову „помирљивост и добру вољу“, накнадни избори у оно неколико места, извршени су баш као и за прошлога режима „у споразуму“ с полицијском влашћу. Да се не би мучио народ око бирања повереника, по овом непогодном и хладном времену, добра полиција сав је тај терет на се примила. Као што видите, красна хармонија међу избором и постављањем!

* * *

Карактеристично је још врло и то, што доносе званичне „Српске Новине“ у своме неслужбеном делу а по „Политичној Коресподенцији“:

„Од неког времена појављују се у страној штампи са извесном упорношћу гласови о предстојећем измирењу краља Александра са својим оцем. Нема сумње, да се ти гласови тенденциозно шире по свету, у намери, да се поколеба вера у чврстоћу и трајност данашње владавине у Србији. Они потичу од људи лично везаних за судбу бившега краља

Међутим, изгледа, да у неколико потичу и отуда, што се на страни није правилно схватала околност, да данашња влада не налази оправданог повода, да запоставља или одбацује војне и грађанске чиновнике само зато, што су познати као лични пријатељи краља Милана или су му били придодати на службу Следствена своме програму, влада је вољна да око престола групише све савесне и способне јавне раднике У овом смислу ваља тумачити и благоволење краља према бившем ађутанту краља Милана, потпуковнику Лукићу. Он је частан и ваљан официр, који се лојално и коректно ставио на расположење влади, и не заслужује никаквог прекора.

Што се пак тиче горњих гласова о измирењу, као и њихове провидне тенденције, то се може смело тврдити, да су они, у колико им се придодаје политичка важност, сасвим неосновани. Поред свију нежних осећаја, које краљ Александар гаји према своме оцу, не треба заборавити, да је агитација појединих, против веридбе Њ. В. краља, потицала из средине оних, који су тада радили или под импулзом бившега краља, или се осмелили његовим држањем, и да нити краљ, нити његови саветници и пријатељи не могу и не смеју да изгубе из вида, да би присуство краља Милана у Србији било штетно и судбоносно, с погледом на тако сретно напредујуће стишавање политичких страсти у земљи, као и с погледом на правилност међународних односа Србије, из разлога, које би излишно било овде ближе разлагати. Сфинкс.

Нови Сад, 27. октобра.

Босанске железнице. У прошлу среду по подне беше завршна конференција министарска у ствари босанских железница. Најзад су се споразумели угарски и аустријски министри. Састављен је програм о градњи железница, те ће се поднети и једном и другом сабору на узаконење. — Градиће се прво линија од Сарајева па до границе новопазарског санџака. Ова линија ће се раширити преко Вишеграда до српске границе. Линија има бити готова за три године, а саградиће се зајмом босанским. Даље ће се градити линије, које ће свезати босанску железницу с угарском код Шаљца, а с аустријском код Арвана. — Споразум овај, није задовољио ни угарске, ни аустријске политичке кругове.

Прилике у Далмацији.

И српска академска омладина с Приморја, одржала је свој збор у Грацу изазвана како она сама вели »небратском полемиком двају српских листова на Приморју« донела је ову изјаву:

Српска академска омладина с Приморја, скупљена на своме збору, држаноме дана 12. (25.) октобра т. г., изазвана небратском полемиком двају српских листова на Приморју, одлучила је, да изнесе на јавност ову изјаву:

Омладина жали, да се у овоме по Србе на Приморју неугодном часу, кад су непријатељи српски прегли, да нам и ово мало права отму, кад је дакле потребан највећи заједнички рад, може наћи узрока, да одведе од тога потребнога рада баш оне раднике, који су најприје на тај рад позвани, да их тај узрок упути, да своју радну снагу, коју српски народ од њих с правом за себе захтјева, употријебе на нешто, што српском народу не доноси користи, а њима самима углед нарушава и браћу између себе свађа.

У својој жалби апелује омладина на све српске родољубе, а особито на оне с Приморја, да пораде па да нестане тога спора, да успоставе слогу, и моли, да нам свима буду на памети оне свете ријечи: »Само слога Србина спасава«.

У исто вријеме је одлучила, да изјави своје највеће признање и захвалност др. Душану Бањаку, који је као српски посланик и на далматинском сабору а и на царевинском вијећу, бранећи својим демостенским даром говора срп-

ПОЉИСТАК.

ИЗ ВЕЛИКОДУШЈА.

скица

ПОТАПЕНКО.

Неко закуца на врата. Госпођица Рошчин у тврдом уверењу, да је собарица, која долази по стоњак, повиче нешто љутито не дижући главе: „Entrez!“ Али собарица није могла звонце тако јако повући, врата тако јако отворити и тако брзо у собу улетити.

Гђица Рошчин морала је свратити поглед и подићи главу са свезака и отворених књига, које пред њом лежаху. Али када она погледа госта, који улажаше, доби њено лице са свим други израз, као да не верује у реалност свога госта, него га сматраше за визију.

Ипак је то трајало само један тренутак, тада виде она одмах, да пред њом жив човек стоји, скочи и загрлише се.

»Лидија!«

»Варја!«

»Како си дошла овамо?«

»Са свим просто; дигох се и довезох се овамо!

»Јеси ли већ одавно овде?«

»Три дана?«

»Како се срдим!«

»Да, ти ми ниси дала твоју нову адресу, дознадох је, кад се ономадне са свим случајно сретох са Мирликиним.«

»Но причај . . .«

И тако даље. Следују многа питања и причања. У Москви се догодило много што-шта а за четир месеца неко се родио, неко умро, неко се ожених и томе слично. А Лидија Ивановна Арска дошла је управо из Москве, док је Варвара Петровна Рошчин већ четир месеца у Паризу живела. Кад се помисли, да оне беху добре пријатељице а обе радо брбљају, то је онда појмљиво, да су имале за два сата доста предмета за разговор па ипак је много што шта остало неисприповедано.

»Али знаш ли ти«, рече гђица Арска, »да ме је мало и себичност покренула, да к теби дођем . .«

»Како то?«

»Ја се нисам знала у Паризу наћи а морала сам које шта покуповати. Стога ме је пратио по дућанима . . . .«

»Баш сад?« упита гђица Рошчин скоро уплашено.

»Па да! Сада!«

»Ја не знам . . . Зар ти не видиш? Ти се нешто журиш!«

Она погледа једним погледом на свеску и дебеле књиге, које отворене на столу лежаху. Гђица Арска поче свеску пажљиво разгледати.

»Шта је то?«

Она није то ништа разумела. Њена је пријатељица погледа са осмехом, не давши јој никаква објашњења, сигурно је хтела да ју мало наљути. Гђица Арска остави свеску и поче разгледати књиге.

»Али шта је ово за Бога? Ја ништа не разумем . . .«

Гђица Рошчин насмеја се гласно. »То је — Санскрит!« објасни јој смејући се.

— Шта а? Ти учиш санскрит? Ти? Не, ти се шалиш . . .«

»Не, не ја те уверавам . . .«

»Могао би човек помислити, да си се заљубила у каквог филолога и хоћеш да му се допаднеш! . . .«

»О не, никако! Ја то чиним . . . како да ти кажем . . . из два разлога: из слабости карактера и из великодушја . . .«

»Гле! Ја сам радознала! Из слабости карактера, то могу појмити, али из великодушја — не . . .«

»Но, чуј, ја ћу ти причати, како је то било. Ти знаш, да сам дошла у Париз без одређене намере. Ја сам хтела, да се разонодим после мог дванаест годишњег рада као учитељица. Ја сам рачунала, да ће ми моје наследство при умереном животу, како ја живим, за шест година доста бити и онда ћу се опет вратити кући и тамо од мога рада живети. Али кад се овамо дође, почне се пре свега што шта »посећивати«. Дам ти се и ја на ову забаву Ишла сам често у позориште, одлазила и долазила у дућане, премда скоро ништа нисам куповала, пошто се мој буџет врло строго тога чувао, обилазила сам музеје, и увек сам мислила, да то није право; нешто ме је вукло на другу страну .. Ја се одлучим, нешто учити и почех посећивати Сорбону. Слушала сам

ска права и светиње, заслужио, да му, ако ништа више, а оно барем кликнемо: »хвала«.

Жалећи што је оставио своје политичко мјесто, жалећи, што је одступио с посланичке столице, молимо га, знајући га као Србина и родољуба, да не оставља народ, него нека га и на даље заступа као и до сад на дику и понос Српства, а завидност српскијех душмана.

У Грацу, 15. (28.) октобра 1900.

Срп. академска омладина о Приморја.

Ми ћемо се згодном приликом осврнути на ову изјаву српске академске омладине с Приморја, а сад ћемо изнети укратко, како је »Дубровник« пропратио ту изјаву.

Српска академска омладина с Приморја називље полемику нашега листа са »С. Г.« небратском; у колико би се тај израз у рђавом смислу могао на нас и на наш лист односити, не примамо га и одбијамо. Кад се наша академска омладина нашла побуђена, »да изјави своје највеће признање и захвалност дру Душану Бањаку«, и кад вели, да је исти »заслужио, да му, ако ништа више, а оно барем кликнемо: »хвала«; цијенимо, да они, који су то увијек говорили и истицали, а то је наш лист, нијесу заслужили, да их се горњим изразом титулише, тијем мање што су баш ради признавања заслуга дра Душана Бањака били на најгори начин нападнути и ружени. Нека нам се не замјери ово некокико ријечи.

У ствари зидања
гимназијске зграде у Новом Саду.

У најновијем 125. броју „Браника“ изашао је одговор А. Вулка инжињера, на питања, која је ставио Влада Николић у својој брошири „Одбрана“ Одговор г. Вулка није повољан по В. Николића, јер доста кривице баца и на В. Николића због невештине и несмотрености, а нарочито што се тиче „ћарења“ и „кшефтовања“ при разним подузећима, која су поверена била В. Николићу. Шта више г. Вулко открио је сада и једну нову тајну. Наиме В. Николић није вршио над зиданьем гимназијске зграде бадава надзор, већ му је подузимач, по његовом, Николићевом захтеву, морао платити за то 1000 фор.

Г. Вулко у своме одговору вели ово:

„Али г. В. Николић, није се задовољио само тим, да себе пере, а мене каља, него се, ваљда из суште колегијалности, дрзнуо и моје части и мога имена, подмећући ми неке нечисте послове, нека „ћарења“ и „кшефтовања“, мислећи ваљда, да је сваки као он, да и преко законом прописане награде, тражи и недозвољене заслуге.“

„Кад сам овако изазван, онда нека не замери г. В. Николић, што ћу овде надовезати, како је баш код г. В. Николића, при градњи патријаршеског двора било заиста „ћарења“ и „кшефтовања“. То могу и цифрама доказати, јер сам, као један од умољених колауданата, имао прилике, да се о том уверим.“

„Ево, да га видимо, како је поступао при градњи патријаршеског двора, где је он био и пројектант и предузимач и надзорник.

Г. В. Николић, пропише у своме плану, да се они стубови од главног степеника имају поставити од мрамора камена, и означи за то и прописану цену. Али кад је изводио, он то изида од цигаља и споља марморира. Не знамо сад по чијој дозволи је он то учинио? Но ако је и учинио то, мислите ли, да је сразмерно и цену обалио у свом обрачуну, боже сачувај! Прописао је лепо мирном савешћу вредност за мраморне стубове.

Даље је г. В. Николић прописао, да се онај „форшпрунг“ на капели има изидати од тврдог материјала, а он га је извео од дасака, па је и ту у обрачуну задржао цену за тврд материјал.

Молерај за капелу прописао је г. В. Николић да буде од масне боје (Oelfarbe) а он га је извео са обичном бојом (Leimfarbe) па је и ту задржао цену оне боље боје.

Пројектовано је, даље, да се у вестибилу сместе два базена за водоскок и стављено је за то у прорачуну 730 фор. ал то није никако ни изведено на нарочити налог Њег. Светости патријарха. Но поред свег тога нису брисане своте из обрачуна за ове ствари.

Тако су и друге ствари лошије уметане као нпр. требао је бити рагастов на улазна врата од капеле од камена, а он је од цигље и малтера; патос у великом ходнику изведен је од много лошијег материјала, но што је прописано. Једном речи било је још више таких ствари, које нећемо овде поименце да наводимо, али због којих смо морали да бришемо у обрачуну 11.980 ф. 85 н. Ту своту покушавао је г. В. Николић да извуче из народних фондова неправилно. Но услед предлога и извештаја нас двојице умољених стручњака, збрисао је све то високославни Саборски Одбор. Кад се све то сазна, онда се види „лепи“ карактер г. В. Николића.“

Но да пређемо на саму ствар градње гимназијске зграде и да видимо, шта одговара г. Вулко на питања Николићева.

Што се тиче оних питања, да је употребљен материјал само „задовољавајуће каквоће“ а прописан је био материјал „прве класе“ одговара г. Вулко, да је стручњачко мнење „elég jó“ (доста добро, entsprechend) отуда, што је то стручњачки технички израз, јер они (стручњаци) нису позвани да хвале робу, него да констатују каквоћу. Да није била добра цигља, онда би се и казало, да није добра. То је све лепо. Можда је и та цигља доста добра. Но милије нам би било, да је г. Вулко покушао да докаже г. В. Николићу, да је доиста употребљена најбоља цигља, т. ј. она прве класе, која је и предвиђена и плаћена била.

Што се бетон није стврднуо за 8 месеци, то вели г. Вулко да је узрок песковит и насут фундамент. А да је бетон био добар, вели г. Вулко, да доказује та околност, што се до данас нису појавиле никакве пукотине ни слегање. И заступник г. В. Николић био је често присутан при мешавини бетона, па да је приметио, он би учинио пријаву или би приметио што а тога није било.

Што су употребљени отпадци од цигаља у место предвиђеног туцаног камена или речног шљунка, што је и плаћено, вели г. Вулко, да се може узети и истуцана цигља. Томе нису ни стручњаци замерили. А цена је једнака. „У осталом није ни то употребљено без знања и пристајања г. В. Николића, па од куд сад да тражи и пребацује то, кад је здање свршено, а ћутао је онда кад је требало. Какав је то морал?“

Што су местимице попустили сводови над вратима и прозорима, „то је така маленкост, да није вредно да се о том води јаван разговор. То се догађа код свију већих здања и то се, поред најбоље пажње, не може свуда избећи, особито овде у доњим пределима, где раденици нису довољно вешти, или где и хотимице употребе прилику, па учине погрешке“ (?!). И после овог разлога, поносно вели г. Вулко: „Ал то се све темељито исправило о трошку подузимача, и здање, ево данас стоји као Кућ, што наши веле“.

Што су између траверза попустили цигљом изидани сводови, то се десило непажњом радника, но и то је поправљено о трошку предузимача. Да се прописао био други начин засвођења, „не би се морала при том ванредна пажња и радника и надзорника тражити.“

Спојна гвожђа нису за то у нормалном правцу према зидовима смештена, што г. В. Николић по својој дужности није прописао т. з. „Schliessenplan“, већ је оставио подузимачу да овај то размести по својој вољи.

Слаби рагастови су за то употребљени, што је заступник г. В. Николића Берански тако прописао.

Главни венац израђен је од дрвета по упутству г. Вулка, кад је г. В. Николић политичким властима одстрањен са надзора гимназијске зграде. А саграђен је од дасака за то, што је апсолутно сигуран.

На питање, ко је бдио над тим, да се само оно извиди што је грађевна власт дозволила? Вели г. Вулко, да су бдили њих троје. Г. Берцелер, као стручни орган власти, г. В. Николић, као архитекта и руководја рада и он г. Вулко. Он је имао само засебну дужност да заступа интересе градитеља и то нарочито према подузимачу. И он је имао поглавито да се брине, „да онај материјал, који долази и који се употребљава за градњу, одговара прописима плана и прорачуна по квалитету и квантитету. Да је даље сишао он би задирао у туђ делокруг“.

То је ето у главном одговор г. Вулка. И како сад стојимо? Г. В. Николић примио је осим са своје планове, још и од подузимача 1000 фор. за надзор. Но он је отишао лепо у Карлове вари, а оставио сву бригу свом заступнику Беранску. Г. Вулко имао је само да надгледа материјал. И сад што се десиле оне несреће, то се десило непажњом радника, зато није одговоран г. Вулко, то није спадало у његов делокруг, да надгледа посао радника. Што се употребљавао обичан песак, туцана цигља за бетон и т. д. ту се умешао и г. Вулко и обишао делокруг своје дужности, не знамо само за што све и кад би хтели да верујемо да је цена иста и да је тако још боље. Што се венац градио од дрвета то је по упусту г. Вулка јер су власти политичне биле уклониле г. В. Николића са надзора. Што су рагастови слаби крив је г. Беранski заступник г. В. Николића. Што се бетон није био стврднуо, крив је фундамент. Пукотине на прозорима то су ситнице, које се свугде догађају. Главно је и то, да је цигља била по стручном мишљењу доста добра. И сад г. Вулко завршује овако:

„Но свакојако могу уверити наш и стран свет, да су општина новосадска и српски народ у новој гимназијској згради добили не само лепу, него и со-

---

једног професора, другог, трећег — и колегије ме интересоваху. Неке сам посетила само двапут, нека ме опет предавања примамише и ја их и сада још слушам. Но то је тако све, како обичан ток ствари собом доноси. Али једном паде ми нешто на памет, да чујем предавање о санскритској граматици.

Ја сам као и ти, као и сви људи »средњег васпитања« о том језику слушала, али моје знање истога тако беше мало и замршено, да нисам могла праву преставу о њем створити. Све што сам о њем знала, беше, да је то врло стари језик, који се сигурно није говорио, али на ком је неколико књига написано; да се филолози на њега често позивају и сви европски језици у њему имају корена. Хтела сам, које да што тачније о њему дознам, које опет да видим какви људи та предавања слушају. Кога може један језик интересовати, који се никад није говорио? Но у кратко глупост је била од мене. Дакле пазила сам, од кад до кад ће бити објављено предавање и ја одох тамо.

Кад сам дошла у авдиторију, застадох на прагу. Сигурно сам се у броју преварила? Не, број беше добар. Редови клупа стајаху ти и све, доиста све беху празне. Но сигурно сам се преварила. Или можда још није време а можда сам одвећ рано дошла. Већ сам мислила љутита да одем, када на једанпут иза једне велике црне табле појави се један мали, сувоњав или боље казати осушен човечуљак у широком фраку са не обично дугим »реповима« са углађеном светлом главом и брижљиво избријаним лицем, које беше браздама покривено, да сам одмах помислила, кад га опазих, на оно платно, које се зове »хармонија«.

»О, мадаме, мадаме!« повиче весело, приђе брзо мени, пружи ми обе руке; мислите ли заиста отићи? Сигурно сте мислили, да нисам овде... Али ја сам овде, ја сам одиста овде! Молим... нећете ли сести... Сад ћемо почети предавање...«

Признајем, бејах нешто збуњена и сметена. Не могох себи никако да објасним, шта то има да значи. Мали господин у дугом фраку, по изгледу врло стар; изилази иза табле; празна слушаоница; он се радује мојој појави; моли ме, да останем, да седнем, прети да ће почети предавање, и боји се, да ћу отићи.

Шта то има да значи?

Скоро механички седнем на једну клупу и мора да сам га посматрала изразом врло нескривеног чуђења, јер се пожури, да ми ствар објасни.

»Врло сте добро учинили, што желите мадаме моју струку слушати. Мало их хоће да слушају, врло мало, као што видите... Моја је знаност за мало њих и то је тим боље... Ја имам само једног сталног слушаоца, али тај живи врло далеко одавде, он живи у Sain-Cloud-у и долази само сваке друге недеље једаред у Париз, док сам ја дужан сваке недеље предавати. Дакле, почнимо! Ви ћете се одмах уверити, моја милостива госпођице, да је моја струка врло интересантна... Но, почнимо!..«

(Свршиће се.)

лидну и саразмерно врло јефтину зграду, каква се ретко кад добити може за те новце, јер рачунајући кубни метар простора, којег зграда заузима, по 5 ф. 50 н., као што се рачуна код обичних кућа у нашој вароши, износила би вредност гимназијске зграде око 130.000 ф., док је овако саграђена са 109.000 фор.“

Од куда да је јефтино саграђено, вели г. Вулко ово:

„А како је то могуће било? Цена је необично ниско истављена већ у прорачуну и онда је предузимач још од тог попустио 5·3%. Даље позната је ствар, да ни један од предузимача и занатлија, што су радили на тој згради, није могао ништа заслужити, шта више многи од њих су морали из свог џепа додавати.“

Г. Вулко добио је награду која му је одређена била за вршење дужности а г. В. Николић осим за план умео је, како вели г. Вулко, и од подузимача, да изради за себе 1000 фор. Ово можда је све истина, но волели би знати само је ли хаснио овде што градитељ, чије је интересе имао да заступа г. Вулко, јер тај градитељ овога пута био је и лиферант.

Политички преглед.

Угарски земаљски сабор. У седници саборској од јуче, продужена је расправа о узакоњењу изјаве наследника престола. У корист предлога су говорили Стеван Раковски и А. Пулски Данас, у петак, продужиће се ова расправа, а говориће посланик Пихлер.

Судар на херцеговачко-црногорској граници. Ми смо о овоме догађају донели у два маха, како су га описали будимпештански листови. Ево сада, шта о томе судару доноси „Глас Црногорца“: „На 13. т. м. збио се на граници, у Пиви врло немио догађај, који треба тачно изнети на јавност. Погранични Гачани од неког доба често су прелазили границу и немилице секли гору у Сомини планини, одакле су следиле свађе између пограничара с једне и друге стране. Прекограничари су једнако упадали у нашу шуму, и 9. тек. мес. један је и два вола по јапију догнао. Чувари наше шуме, наравно, ухвате преступника са воловима, и отуда је следила читава узбуна међу пограничним Гачанима противу наших чувара, који су вршили своју дужност. На 13. т. м., како рекосмо, појавила се једна војничка патрола од пет момака у нашој граници, предвођена једним Гачанином; и чувари наших шума, који су војници — како чување шума спада у делокруг наших војених власти, — пођу са једним официром да по постојећем закону, разоружају иностране војнике на нашем земљишту. Војена патрола опре се и наши војници, на броју шест са официром, насрну на њу да је силом разоружају и отму две пушке, али она остала тројица, јакајући се с нашима, убију нашег официра и једног војника, и с мртва официра узму револвер а с војника берданку. Војена патрола пуцала је још на наше, и наши на њих, али без даљих последица. Један војник од патроле само је кундаком био рањен. Сутра дан изишла је на лице места наша комисија и ту нашла једну лулицу, комад једне беле огрлице и четири фишечине од манлихера, и пошто је лекар прегледао ране убијених и учинио се записник на лицу места, мртва тела су била сахрањена. Пре тога су из преко границе шиљани људи, па су и босанско-херцеговачки жандари хтели доћи на разбојиште, али их наша стража није пуштала.“

Рат између Кине и удружених сила. Из Кине стиже ненадна вест, која је енглеску и немачку штампу јако узбунила. Наиме, из Такуа јављају, да је руски адмирал у Кини Алексејев позвао Кину, да поново прими управу над Манцуријом, али под руском заштитом. Ако је ова вест истинита, она је без сумње и врло значајна, јер је Русија онда јасно показала, да ни немачко-енглески савез неће је заплашити ни сметати у њеној источној политици. Истина је, да ће руски чиновници у Манцурији уступити своја места кинеским чиновницима, али је истина и то, да ће онда руска војска остати у Манцурији. У поменутом позиву руског адмирала не каже се, 'докле ће трајати та руска заштита, дал' месецима ил годинама. Овим је Русија без сумње постала потпуним господаром Манцурије, а како ће то примити Енглеска и Немачка, то је друго питање.

Из Шангхаја јављају, да су, Тингчунг, подкраљ провинције Чили, татарски генерал Калипунг и пуковник Ванчауме стрељани у Паотингфу на заповест војног суда. — У Чиолику покушали су Кинези да украду барута, том приликом дошло је до експлозије те су погинула три енглеска војника и многи Кинези. — Из Шангхаја је стигла вест, да је удова кинеска царица ненадно умрла. То је изазвало у Шангхају врло велику узрујаност, но изгледа да ова вест није истинита, бар кинески чиновници не знају о томе ништа.

Рат између Енглеске и Транзвала. Како из Брисла јављају, и само бурско изасланство дошло је до тога жалосног уверења, да ни седи председник Кригер, неће моћи у Европи ништа испословати у корист свога народа. То су некоје велесиле већ дале разумети транзвалском посланику др. Лиду. Немачка му је шта више поручила, да би Кригеров долазак у Берлин у ово време био чак инопортун. Кригер осим што је телесно ороespecно, пати и од окоболе, те ће му дуже времена требати да се опорави. — Бури су на путу из Кимберлеја за Бошзов напали је дан воз, освојили га и машину бацили у ваздух.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. новембра о. г. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот.

Уједно учтиво умољавамо наше пошт. претплатнике којима је крајем октобра истекла претплата, да изволе исту за времена, за месец новембар обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло

Администрација „Заставе“.

Изабран. На упражњено место опћинског лечника у Перлезу изабран је једногласно наш честити и уважени Србин г. др. Љубомир Андрић. Живео!

Темишварска епархијска скупштина. Читамо у „Србадији“: После толике муке и напора једва је једном административни одбор решио да се сазове епархијска скупштина која ће имати да ликвидира рачуне ове епархије, што се толико тражи у интересу ствари, која треба да се расветле и због које су у народу наступиле толике трзавице. Административном одбору нека је на част што је усвојио дневни ред, који му је поднесен од стране неколицине скупштинара, који су скупштину тражили. Но сада и ово: административни одбор је одредио пододбор, који ће спремити по усвојеном дневном реду све за скупштину и упутио је референте, да ови зготове и штампају извештаје, па би ови требали свој посао да што пре обаве и да се тако жељена скупштина одржи.

Академско удружење Срба техничара у Бечу. „Академско удружење Срба техничара у Бечу“ на својој редовној главној скупштини, држаној 3. окт. о. г. овако се конституисало: Председник: Петар Путник, штуд. инжињер IV., подпредседник: Милутин Миланковић, штуд. инжињер V., тајник: Михаило Благојевић, штуд. инжињер II., благајник и књижничар: Павле Хорват, штуд. инжињер V., одборник: Јово Симић, штуд. инжињер III. Са овом школском годином „Академско удружење Срба техничара у Бечу“ ступа у другу годину свога живота, неодступајући ни у длаку од програма, који му је одмах у почетку постављен: Стручно изображавање својих чланова и упознавање са социјалним њиховим позивом, који их чека као будуће српске инжињере. Једно од главних средстава за постизање истакнутог циља, а које задаје овоме удружењу највеће тегобе, јер се тиче материјалних жртава — јесте набављање скупих а преко потребних техничких књига и листова, без којих није могуће замислити ни успешан рад на овој школи. Друштво је ту задаћу преузело на себе, уздајући се у српско родољубље, које не би могло благодатнијим прилогом потпомоћи своју омладину, него давши јој средства, да себе стручно спреми, и на тај начин осигура себи екзистенцију и самосталност у својој будућности. Обраћамо овим пажњу српских родољуба на ово омладинско удружење, као једино са оваковом сврхом и циљу, кога је овамо у туђини једино велика нужда створила, да му својом дарежљивошћу помогну (члан добротвор 50 фор., утемељач 20 фор., као и први за свагда, потпомагач 5 фор. годишње) како би могло што интензивније своју родољубиву задаћу и надаље извршавати. Беч, дне 16. октобра 1900. У име одбора: Председник: Петар Путник, техничар. Тајник: Михаило Благојевић, штуд. инжењер.

Богатство нашег сељака. Читамо у београдским „Народним Новинама“: Руски путник Мурављин пише у додатку „Новога Времена“ своје путовање „За Дунаем“ По Србији путује дневним возом: „Са обе стране пута непрестано се ређају невисоки зелени брежуљци, покривени густим растењем. Кукуруз, виногради, дуван. Тако и осећаш да ова плодна земља даје изредан плод. Ми пролазимо поред села богатих житом, села су малоруског типа. Сељак не полаже много труда, да би одговорио очевидном благостању. Разуме се, да смо ми непрестано слушали да је сељак сиромашан. Али каква је то сиротиња кад се он свакодневно рани месом; једе воће, пије чисто вино и кафу? Може бити да новаца нема, али пријатна клима обезбедида му је добар, а несумњиво и изобиљан живот. Он је сретнији од нашег (руског) сељака који се једва може окренути по својој великој хладноћи. А што нема код српског сељака преостатка, то је његова кривица и кривица оних који га удаљују од пољског рада, за учешће у псевдо-политичке комбинације“. За сада да прекратимо цитирање, с том примедбом да су криве многе наше владе које су највише водиле рачуна о себи, а најмање о нашем сеоском свету. Нико не пориче богатство наше земље, али начин којим се црпе приходи од сељака тако је бездушан да морамо рећи како је заиста данас наш сељак сиромах. Мере, које је прошла влада предузела, да тобож унапреди привредно стање у нашој земљи показале су се тако неуспешне и штетне, да се сељак све више и више излаже пропасти и несрећи.

Постављен. Г. Милан Марковић, свршени правник, који је преким судом био осуђен на 5 година затвора, па краљевим указом помилован, постављен је за писара III. класе министарства финансија, а да прима плату из плате порезника.

Лик Константина Великог. Приликом грађења нишког моста на Нишави ископана је и једна бронзана глава са венцем око ње, која представља нечији лик. Она је пренесена у народни музеј и стручњаци су дали своје мишљење, да је то лик Константина Великог, првог хришћанског владаоца из IV. века после Христа. Зна се, да је Константин рођен у Нишу, те је према томе ово мишљење поуздано. Ова је глава, по свој прилици, била на неком постаменту, а подигнута је била у средини града на пијаци. Сам град и варош Ниш били су у римско време на десној обали Нишаве. Доцније је тај град неколико пута рушен, па је без сумње и та глава доспела на место где је нађена и где је био мост и за време Турака.

Највиши врх на Кавкасу. Елбар — како јављају руски листови — осванув је 6. октобра без снежног покривача. Ово је појав који се до сад није видео, на њему и мисли се да је повод томе вулкански рад у његовој утроби. Тог дана појавиле се на њему од горе до доле две пруге по снегу и огромне снежне лавине срушиле се до подножја брега. Тако је тог целог дана изгледао а сутра дан осванула му је главица опет покривена снегом.

Мамутове кости. Геолошком заводу велике школе донео је и предао Марко Матић земљоделац из Црне Баре (среза мачванског у Србији) једну плећку од мамута и неколико парчади других костију, нађених у Сави на Бановом Броду а према Босуту славонском.

10 заповеди за здравље. 1. Удиши само чист ваздух. 2. Пи само кад си жедан, иначе не, а пи толико, колико је довољно да угасиш жеђ. 3. Једи само кад си доиста гладан, а престани кад си утолио глад — кад си сит. 4. Од детињства треба да си послен умно и телесно. 5. Спавај по потреби. 6. Пази да се редовно и увек у исто време испражњује твој стомак. 7. Држи увек чисто све делове тела. 8. Чувај се назеба. 9. Старај се увек да усавршиш тело и снагу. 10. У почетку сваке болести употреби све само да што пре оздравиш.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 27. октобра.

Лондон. Генерал Лењевић саопштио је страним конзулима у Тијенчину, да је Русија анектирала земљиште на другој обали реке Парба према енглеским и немачким насеобинаиа.

Париз. Комора је усвојила дневни ред, одобрила изјаву владе али негодовала, што се Сипидо против закона предаје белгијским властима. Комора је своје поверење поново поклонила влади.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

У жељи и намери подмирити једну од осетљивих потреба свете наше цркве, српске школе и сваког побожног хришћанина приредили смо и са благословом Његове Светости, преузвишеног господина патријарха српског Георгија Бранковића у штампу дали

ЗБОРНИК

црквених богослужбених песама, псалама и молитава

ИЗВОД ИЗ ТИПИКА

и

ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКИ РЕЧНИК.

У **Зборнику** овом налази се све најпотребније за вечерње, велико повечерије, полуноћницу, јутрење, часове и литургију, за све недељне, све заповедне празнике и од незаповедних за оне, који се као храмовни у народу српском највише славе, те ће са оваком садржином овај

ЗБОРНИК

особито у сиромашнијим црквама, које немају Минеја, Триода, Пентикостара и Октоиха, моћи у многом надокнадити те скупоцене књиге.

Зборник овај добро ће доћи сваком православном Србину а особито црквеном појцу, да се упуте како у садржину дивних песама свете православне цркве тако и њихову употребу и правилно разумевање те да тако учествују у величанственом православном богослужењу „благообразно и по чину", срцем и умом. Стога треба да га има свака српска породица на своме столу као знамење одушевљења за св. православије, најдрагоценији аманет сваком Србину.

Цена за претплатнике брошираној књизи **5 круна**, а тврдо увезаној у платну **6 круна**.

Скупљачи добивају једанаесту књигу на дар или новац за њу. Наруџбине од најмање 5 комада шаљемо о свом трошку. Дућанска ће се цена повисити.

Претплата и имена претплатника нека се шаљу само на адресу: **Jovan Živković, Karlovci, Srem.**

У Ср. Карловци, 4. окт. 1900.

Јован Живковић,
проф. у богословији.

Јован Живановић,
проф. у гимназији.

ОГЛАСИ.

ТРЕБАМ ОДМАХ
ИЗВЕЂБАНОГ
КОНЦИПИЈЕНТА.

2—2 572 **Др. Рокнић, Митровица.**

---

200 ХЕКТОЛИТАРА **ВИНА**

свогодишње, врло добро, и то: грашевина (рислинг), бургундац, португизар, сланкаменке итд. продаваће се на јавној дражби у понедељак, дне 12. новембра 1900. у 3 сахата по подне у подружничком покушалишту у Земуну.

У Земуну дне 6. новембра 1900.

Управљајући одбор господарске подружнице.

579 1—2

ОГЛАС ДРАЖБЕ.

Потписани као судбено именовани управитељ стечајнине протоколираног трговца **Божидара Урошевића,** дајем овим до знања, да ће се целокупна стечајна имовина, која се састоји из шпецерајске и деликатесне робе продати **офертуално.**

Који ову робу прегледати и купити желе нека се потписаном најдуже до 16 новембра пријаве и нека своје понуде истом до тога дана писмено поднесу. Примећујем, да према закључку веровничког одбора од 27. октобра 1900. ова роба никоме испод минималне цене од 8000 круна продана бити неће.

Жаобине има сваки у најмањем износу од 800 круна потписаном у готову или у штедионичким уложницама положити.

Уједно стављам до знања, да ће се иста ова роба, ако до наведеног дана повољног оферта не буде (о чему ће закључак имати донети веровнички одбор) почевши од 23 новембра 1900. продавати **на мало** редом поједине ствари, према стечајинском инвентару и то сваки дан од 9 до 12 сати пре подне и од 2 до 5 сати после подне.

На ову дражбу која ће се одржати у локалу у господској улици број 17. у Земуну, позивају се рефлектанти из Земуна и околице.

Читава стечајинска имовина процењена је судбено приликом инвентарисања са 10.785 круна.

У Земуну, дне 5. новембра 1900.

Др. Јован Радивојевић,
адвокат.

582 1—2

СА ПАТЕНТИРАНОМ

„САЛВАТОР" СПРАВОМ ЗА ЧИШЋЕЊЕ ВИНА

може се из свакога вина, **које заудара, које смрди или које је плесниво,** даље и из других алкохола и из **ракије** са сигурним успехом истерати заударљив мирис и непријатан кус, а да тиме не изгуби ништа од свог првобитног куса, мириса, боје или сјаја; употреба је проста, успех сигуран а и због јефтиноће га је вредно употребити. Цена, franco удешеном за 300 литара је 2 круне и 70 потура, а за сваких даљих 100 литара по 50 потура више. Разашиље се уз напред послат новац или per Nachnahme. Може се добити код проналазача и произвађача

Schwartz Ignácz-a
Mohol (Bácska).

2—3 565

РАСТОВОГ КОЉА ЗА ЛОЗЕ

пепаног, може се добити у свакој количини код властелинства у Каменици.

Властелинско шумарско звање у Каменици.

581 1—3

ПРЕУЗИМАЊЕ ГОСТИОНИЦЕ.

Част ми је штов. публици из места и околине до знања ставити, да сам припознату

БИРТИЈУ код „ЦРНОГ КОЊА"

у дунавској улици

данашњим даном преузео.

Снаблео сам се са изврсним добрим пићем, а путницима стоју за конаковање довољно соба на расположењу, као и простране штале за шупе у ово зимско време за коње и кола.

Кујна ће у сваком погледу бити ваљана, а послуга тачна, како би своје пошт. госте потпуно могао задовољити.

Поново молећи најучтивије за обилату посету, јесам са одличним поштовањем

У Новом Саду, 1. новембра 1900.

578 1—1 **Гавра из пиваре.**

Данас у суботу 10. новембра 1900. год.

ОТВАРАЊЕ

ИНТЕРНАЦИОНАЛНЕ

ПАНОРАМЕ

од **А. Фурмана** у Дунавској улици бр. 36.

Серија од 10. до 17. новембра п. р. 1900.

ДРАЈФУСОВА ПАРНИЦА.

Највеће савршенство које се могло у фотопластици постићи, изложено је у овој светској панорами, где су слике верне и у савршеној пластици и перспективи, престављају најверније предмете узете из природе. Наистинитије нијансе на предметима, као боја, израз, па и сама психологија тих предмета, служи гледаоцу као студија, било то за образовање у познавању разних р са и народа, или посматрању знаменитих светских догађаја и разних светских градова. — Овај фотопластикум прибавио је себи углед у кратком времену у највишем образованом свету и одликован је са многобројним признањима. Школски надзорници, управитељи разних завода и учитељи, изразили су, да је овај фотопластикум најсавршенија очиглетна настава за свестрано образовање.

Овај фотопластикум пружа непрекидно новости публици, у свакој серији има 50 слика, а серија се сваке недеље мења.

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ:

Од 9 сати пре подне до 4 сата после подне 15 новч. — За ђаке и војнике **10 новч.**
Од 5 сати по подне до $^1/_2$10 сати у вече без разлике 20 новчића.

Може се гледати у свако доба дана, такођер и недељним и празничним данима. 579 1—1

ЗА ЦИПЕЛАРЕ!

Потребујем два раденика и то једног доброг за МУШКИ И ЖЕНСКИ ПОСАО. — Другог доброг за МЕШОВИТИ ПОСАО.

Морају бити Срби, али само добри раденици и вредни. Радње увек доста.

Стево Георгијевић,
Рјека (Fiume). 584 1—1

МАНУФАКТУРНА И ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

ЈОВАНА СЕКУЛИЋА

у Земуну

потребује два млађа помоћника који су обема струкама вични. Првенство имају који су српском, мађарском и немачком језику вични. Ступити могу одма. 538 1—6

За сваког потребно, ненадмашимо, у дјејству непогрешимо.

Светски артикл, експорт за све земље.

CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD, LONDON S. W.

Најпоузданије, најбоље и у читавом свету прослављено и највише тражено кућевно средство јесте апотекара

A. Thierry's Balsam.

Ненадмашим против свију болести **груди, црне и беле цигерице, стомака и свих унутрашњих болести.** За спољашње болести најуспешније

ЧУДНОВАТО ЛЕКОВИТО СРЕДСТВО.

Прави је само онда, кад има зелену заштитну марку **калуђерице,** као што горња слика показује и кад је на затварачу урезано: **Allein echt.** Производи годишње, које се може доказати, 6 милијуна флашица. — Поштом поручено коштају франко 12 малих или 6 дуплованих флашица **4 круне.** Једна флашица за пробу са упутством и списком свију стоваришта свих држава на свету **1 круна 20 потура. Разашиље се, само кад се новац у напред пошље.**

A. Thierry's Centifolien-Salbe

названа **чудотворна маст,** особито средство за извлачење бољa! Често су операције излишне. Овом је масти излечена једна 14-годишња црвоточина у кости, за коју су рекли, да је неизлечима, а недавно је чак и једна 22-годишња рак-болест излечена! Дјејствује ванредно брзо код запаљења и рана свију врста. Дјејствује брзо, мекша и ослобађа ране свију страних делова, ма да су како дубоко зашле у ранама. — Једна тегла са плаћеном поштарином кошта **1 круну 80 потура,** кад се новац у напред пошље. При већој поруци јефтиније. — Производи годишње 100.000 теглица.

За ова два лековита средства имадем читаву архиву оригиналних признања из свију земаља на свету и која свакоме стоје на увид. — Треба се чувати подражавања и треба пазити, да је на свакој тегли урезана фирма: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Где нема стоваришта, немојмо се дати наговорити на куповање фалишног и невредимог средства, већ тада треба **директно** поручити код

Apotheker A. Thierry's Fabrik in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

(Lieferant des österr. k. k. Staatsbeamten-Verbandes).

(Contractor of the War-Office and the Admiralty, London). 567 2—25

КАФА. **Управо из Хамбурга.**

$4^3/_4$ киле, зајемчена најбоља роба, слободна од поштарине уз поузеће или за готово.

Афричка Мока, перл зрна . .	круна	7·70
Сантос, ванредно фина . . .	„	7·70
Салвадор, зелена снажна . . .	„	8·70
Цеј он, плаво-зелена, најфинија	„	11·80
Златна Јава, жућкаста . . .	„	11·29
Перл-кафа, врло фина	„	10·80
Арапска Мока, фф. мирисава .	„	13·20

Ценовник са ђумручном тарифом бадава.

Ettlinger & Co., Hamburg. 560 2—10

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.